

Broedvogels van Oost-Ameland in 2024

Jelle Postma

Sovon-rapport 2025/26

Broedvogels van Oost-Ameland in 2024

Jelle Postma

Sovon-rapport 2025/26
Dit rapport is samengesteld
in opdracht van It Fryske Gea

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2025

Dit rapport is samengesteld in opdracht van It Fryske Gea

Wijze van citeren: Postma J. 2025. Broedvogels van Oost-Ameland in 2024. Sovon-rapport 2025/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Foto's: Jelle Postma

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Toernooiveld 1

6525 ED Nijmegen

e-mail: info@sovon.nl

website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

Samenvatting	6
1. Inleiding	7
2. Beschrijving van het gebied	8
3. Werkwijze	9
3.1 Methode & veldwerk	9
3.2 Interpretatie en verwerking van de gegevens	10
3.3 Weers- en andere omstandigheden	10
3.4 Foutenmarges	11
4. Resultaten	12
4.1 Soorten en aantallen	12
4.2 SNL-beheertypen	12
4.3 Aantalsontwikkelingen	14
4.4 Soortbesprekingen	17
5. Evaluatie	20
6. Literatuur	21
Bijlage 1. Aantallen en dichtheden per BMP-proefvlak in 2024	22
Bijlage 2. Aantalsontwikkelingen	24
Bijlage 3 Verspreidingskaarten	27

Samenvatting

In 2024 zijn in opdracht van It Fryske Gea de beheerde terreinen op Oost-Ameland (606 ha zonder aangrenzend wad) gekarteerd op broedvogels. De BMP-proefvlakken Kooioerdstuifdijkduinen en Oerderduinen en De Hôn (totaal 553 ha) zijn professioneel door Sovon geteld. Hier zijn vijf integrale bezoeken gebracht die meest voor of rond zonsopgang aanvingen. Hier werd in totaal 83 uur en 48 minuten gespendeerd aan veldwerk, wat neerkomt op een onderzoekintensiteit van 9,1 minuten/ha. Er werd grotendeels lopend geïnventariseerd, waar mogelijk met de fiets. Het BMP-proefvlak Spijkerpad (53 ha) werd door een vrijwilliger geïnventariseerd en hier zijn zes bezoeken gebracht.

In totaal zijn in het geïnventariseerde gebied 67 soorten vastgesteld als broedvogel. Van de aangetroffen soorten staan er veertien op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare soorten (van Kleunen *et al.* 2017): Slobeend, Koekoek, Wulp, Tureluur, Grote Mantelmeeuw, Velduil, Veldleeuwerik, Boerenwaluw, Spotvogel, Nachtegaal, Tapuit, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu.

In dit rapport worden de resultaten uit 2024 vergeleken met de beschikbare gegevens uit eerdere jaren. De gebieden van It Fryske Gea op Oost-Ameland vormen een belangrijk broedbiotoop voor verschillende soorten (Wadden)broedvogels. Kleine Mantelmeeuw en Zilvermeeuw zijn het talrijkst, maar het gebied is ook belangrijk voor soorten als Bergeend, Eider, Holenduif, Scholekster, Wulp, Lepelaar en Graspieper, en voor zeldzamere soorten als Velduil, Tapuit en Kleine Barmsijs. In de struwelen en bosschages is er een rijke zangvogelbevolking aanwezig met relatief hoge dichtheden van Rietzanger, Braamsluiper, Grasmus, Nachtegaal, Heggenmus en Kneu. De holenbroeders Bergeend, Holenduif, Kauw en Tapuit vertonen afname, met name in de Oerderduinen. Hier ligt een relatie met de afname van het Konijn als gevolg van virusziektes voor de hand. Een andere bedreiging voor het gebied wordt gevormd door de bodemdaling, onder de oostpunt van Ameland is door gaswinning in de loop der tijd een bodemdalingsschotel ontstaan. Hierdoor kunnen de broedkolonies op de kwelder vaker geconfronteerd worden met overstromingen.

Vroege ochtend in de Oerderduinen, gezien vanaf de Oerder Blinkert, 18 juni 2024, Jelle Postma.

1. Inleiding

In het voorjaar van 2024 werd in opdracht van de provinciale vereniging voor natuurbescherming It Fryske Gea (IFG) Oost-Ameland onderzocht op broedvogels (606 hectare zonder aangrenzend wad). Deze herhalingskartering werd uitgevoerd door Sovon in het kader van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL), waarbij monitoring van broedvogels in een zesjarige cyclus vereist is. De kartering voldeed aan de SNL-voorwaarden. De resultaten worden gerapporteerd aan de provincie. It Fryske Gea gebruikt de gegevens ook als kwaliteitstoets bij de beheerevaluatie en past het beheer eventueel daarop aan wanneer het nodig is. In dit rapport worden de resultaten van 2024 gepresenteerd en worden de bevindingen vergeleken met eerder uitgevoerde inventarisaties.

De inventarisatie viel samen met een integrale broedvogelkartering van karakteristieke broedvogels in de gehele internationale Waddenzee. Eerdere dergelijke integrale karteringen vonden plaats in 1991, 1996, 2001, 2006, 2012 en 2018 waarbij het hele Waddengebied tussen Den Helder en Esbjerg in Denemarken is

geïnventariseerd. Een groot deel van het veldwerk werd uitgevoerd door Jelle Postma, werkzaam voor Sovon Vogelonderzoek, daarnaast werd BMP-proefvlak Spijkerpad geïnventariseerd door Gerben Molenaar, en werden aanvullende waarnemingen van roofvogels verkregen van beheerder Arjan Verbiest.

Dank gaat uit naar alle betrokkenen. Mark Hilboezen en Arjan Verbiest waren contactpersoon bij It Fryske Gea. Gerben Molenaar inventariseert al een aantal jaren als vrijwilliger het BMP-telgebied Spijkerpad. Via Joppe Lodewijks van Natuurcentrum Ameland en Peter van den Brandhof van Brandhof Natuur & Platteland ontvingen we dronedata van Eider en Lepelaar nesten. Justin Jansen leverde enkele aanvullende waarnemingen. Sovon-collega's Bas Hissel, Laura Hondshorst en Lara Marx droegen bij aan de totstandkoming van dit rapport. Mark Hilboezen en Sjouke Scholten voorzagen het concept van commentaar. In dit rapport worden de soorten gepresenteerd volgens de systematiek van het International Ornithological Committee (IOC).

Lagere kwelderdelen op De Hôn, 18 juni 2024, Jelle Postma.

2. Beschrijving van het gebied

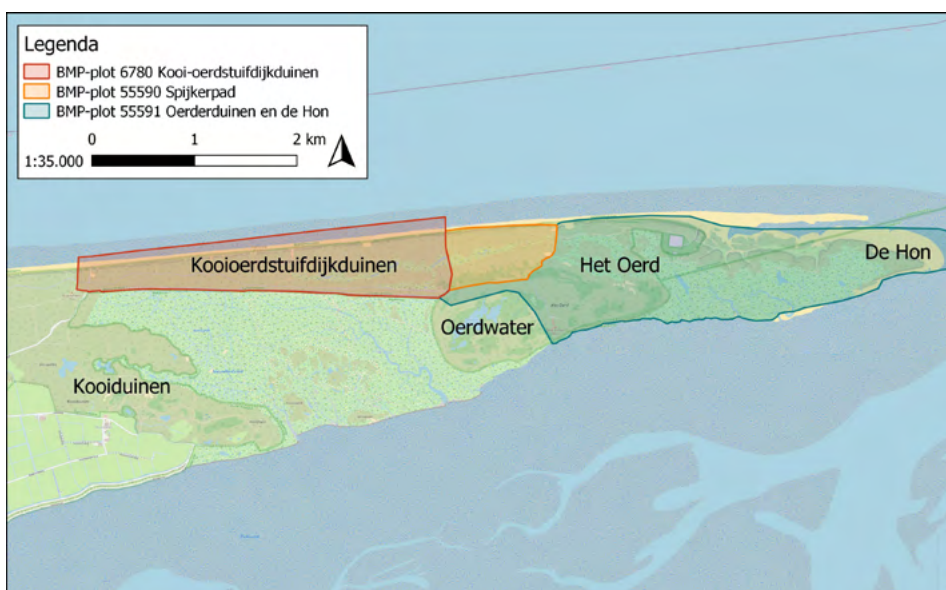
Ameland is gelegen in de provincie Friesland tussen de buureilanden Terschelling en Schiermonnikoog. De gebieden in beheer bij It Fryske Gea zijn te vinden op het oostelijk deel van Ameland (figuur 1), de totale oppervlakte inclusief aangrenzend wad bedraagt 1101 hectare. Ter hoogte van paal 17 bij de Bureblinkert liggen de Kooioerdstuifdijkduinen, grofweg tot en met paal 20,7. Dit gebied is aan de noordkant begrensd door het Noordzeestrand, en aan de zuidkant door de Kooioerdstuifdijk, welke tevens de grens vormt met het zuidelijker gelegen kweldergebied Neerlandsreid (in particulier beheer). Het duingebied is relatief jong en daarom wat kalkrijker dan de westelijker en oostelijker gelegen duingebieden. Delen met korte (schrale) duinvegetatie worden hier afgewisseld met struweel en helmgras. Naar het oosten toe liggen de Oerderduinen, een eeuwenoud duinlandschap met hoge en vrij steile duinen. Het gebied is deels behoorlijk verruigd (met duinriet, duindoorn, brandnetel e.a.) onder invloed van de hoge stikstofdepositie en de decennialange aanwezigheid van meeuwenkolonies. Nog oostelijker ligt De Hôn, een kwelder die zich aan de zuidoostkant van het gebied uitstrekt tot in de Waddenzee. Hier bloeien in de nazomer o.a. Lamsoor, Zeealsem en Zeeaster. Aan de noordoostkant van het eiland ontwikkelt zich sinds geruime tijd een nieuw landschap van jonge duinen en strandvlakte. Op de noordwestkant van De Hôn ligt een NAM-locatie, wat de meest belangrijke infrastructuur vormt.

De vochtige duinvallei in de Kooioerdstuifdijkduinen en de westkant van het Oerd is in de winter van 2004/2005 grotendeels geplagd en ontdaan van rietruigte en kruipwilg- en duindoornstruweel. Lokaal ontwikkelen zich hier nu weer mooie duinvallei-vegetaties met o.a. diverse orchideeënsoorten. In 2015 is een tweede duinvallei, meer naar het oosten op dezelfde manier geplagd. Deze staat echter aanmerkelijk meer onder invloed van zilt water dat er vanaf de kwelder naartoe stroomt, waardoor zich hier ook een andere vegetatie ontwikkelt. Meer recent zijn ook delen van de Oerderduinen geplagd en is er kleinschalig gemaaid.

Het hele gebied is onderverdeeld in drie BMP-proefvlakken (figuur 1): Kooioerdstuifdijkduinen (nr. 6780, 195 ha), Spijkerpad (nr. 55590, 53 ha) en Oerderduinen en De Hôn (nr. 55591, 358 ha). De laatste twee genoemde proefvlakken behoorden tot en met 2020 tot één BMP-proefvlak genaamd Oerd-de Hôn (nr. 1277, ongeveer 419 ha zonder aangrenzend wad). Tabel 1 geeft een overzicht van de afgesloten SNL-beheertypen in het gebied. In figuur 4 staan de voor broedvogels relevante beheertypen weergegeven.

Tabel 1. Overzicht van de toegepaste beheertypen en bijbehorende oppervlakten.

Natuurbeheertype	Opp (ha)
N01.01 Zee en wad	40,9
N01.02 Duin- en kwelderlandschap	531,9
N08.02 Open duin	0,5
N08.03 Vochtige duinvallei	27,8
N09.01 Schor en kwelder	3,8
Overig	1,7

Figuur 1. Ligging, indeling BMP-proefvlakken en toponiemen op Oost-Ameland.

3. Werkwijze

3.1 Methode & veldwerk

Bij het uitvoeren van het broedvogelonderzoek werd gewerkt volgens de Broedvogel Monitoring Project-methode (Vergeer *et al.* 2023). De werkwijze was gericht op het registreren van zang, balts en overige waarnemingen, waarbij veel aandacht uitging naar uitsluitende (gelijktijdige) waarnemingen. Bij roofvogels zijn nesten gezocht als de terreingesteldheid dit toeliet. De BMP-proefvlakken Kooioerdstuifdijkduinen en Oerderduinen en De Hôn zijn door Sovon (Jelle Postma) geteld. Hier zijn vijf integrale bezoeken gebracht (tabel 2) die meest voor of rond zonsopgang aanvingen. Tijdens de bezoeken op 30 juni werd extra vroeg gestart met een ronde voor Houtsnip (en eventueel Nachtzwaluw).

Er waren in het veldseizoen geregeld periodes met regen waardoor soms later op de ochtend gestart kon worden. Er is binnen de door Sovon getelde delen (553 ha) in totaal 83 uur en 48 minuten gespendeerd aan veldwerk, wat neerkomt op een onderzoekintensiteit

van 9,1 minuten/ha. Er werd grotendeels lopend geïnventariseerd, waar mogelijk met de fiets. In het door de vrijwilliger getelde BMP-proefvlak Spijkerpad zijn zes bezoeken gebracht, aangevuld met een vroege ronde voor Houtsnip op 30 juni (tabel 3).

Tabel 2. Bezoekdatums- en tijdsinvestering door Sovon binnen de BMP-proefvlakken Kooioerdstuifdijkduinen en Oerderduinen en De Hôn in 2024 (totaal 553 hectare).

Datum	Ronde	Begintijd	Eindtijd
6-4	1	6:50	8:47
21-4	2	7:00	8:50
30-4	3	5:53	6:59
12-5	4	5:56	8:01
26-5	5	5:17	8:13
9-6	6	5:19	7:34
30-6	Houtsnip	4:15	4:40

Tabel 3. Bezoekdatums- en tijdsinvestering door de vrijwilliger binnen het BMP-proefvlak Spijkerpad in 2024 (53 hectare).

Soort	N	N/100 ha	RL
Grauwe Gans	211	34,8	
Nijlgans	13	2,1	
Bergeend	66	10,9	
Slobeend	2	0,3	KW
Krakeend	3	0,5	
Wilde Eend	16	2,6	
Kuifeend	1	0,2	
Eider	103	17,0	
Fazant	14	2,3	
Koekoek	2	0,3	KW
Holenduif	36	5,9	
Houtduif	15	2,5	
Waterhoen	3	0,5	
Meerkoet	9	1,5	
Scholekster	92	15,2	
Kievit	7	1,2	
Wulp	16	2,6	KW
Houtsnip	4	0,7	
Tureluur	9	1,5	GE
Stormmeeuw	34	5,6	
Grote Mantelmeeuw	1	0,2	GE
Zilvermeeuw	1693	279,4	
Kleine Mantelmeeuw	2385	393,6	
Aalscholver	5	0,8	
Lepelaar	176	29,0	
Bruine Kiekendief	6	1,0	
Buizerd	4	0,7	
Velduil	1	0,2	EB
Grote Bonte Specht	1	0,2	
Ekster	2	0,3	
Kauw	23	3,8	
Zwarte Kraai	11	1,8	
Pimpelmees	1	0,2	
Koolmees	13	2,1	

Soort	N	N/100 ha	RL
Veldleeuwerik	13	2,1	GE
Oeverzwaluw	49	8,1	
Boerenzwaluw	2	0,3	GE
Fitis	76	12,5	
Tjiftjaf	34	5,6	
Rietzanger	48	7,9	
Kleine Karekiet	17	2,8	
Bosrietzanger	23	3,8	
Spotvogel	9	1,5	GE
Sprinkhaanzanger	21	3,5	
Zwartkop	16	2,6	
Tuinfluitier	13	2,1	
Braamsluiper	27	4,5	
Grasmus	94	15,5	
Winterkoning	60	9,9	
Zanglijster	2	0,3	
Merel	27	4,5	
Roodborst	2	0,3	
Blauwborst	21	3,5	
Nachtegaal	41	6,8	KW
Roodborsttapuit	14	2,3	
Tapuit	12	2,0	BE
Heggenmus	47	7,8	
Gele Kwikstaart	9	1,5	GE
Witte Kwikstaart	3	0,5	
Graspieper	69	11,4	GE
Vink	3	0,5	
Goudvink	1	0,2	
Groenling	9	1,5	
Kneu	36	5,9	GE
Kleine Barmsijs	1	0,2	
Putter	5	0,8	
Rietgors	21	3,5	

De kolonies van Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw werden geteld door eerst de verhouding tussen beide soorten te bepalen, daarna door middel van een opvliegtelling het aantal individuen te schatten, waarna dit aantal werd gedeeld door 1,5. Met gebruik van de verhouding tussen beide soorten werd vervolgens het aantal broedparen bepaald. Eiders zijn geïnventariseerd door tellingen tijdens hoog water langs de Waddenkust. Daarnaast zijn de aantallen nesten van Eider bepaald middels een drone door Natuurcentrum Ameland en Brandhof Natuur & Platteland. Om verstoring tijdens het broedseizoen te minimaliseren zijn de kolonies van Lepelaar niet tijdens de bezoeken geteld, maar zijn de nesten na het broedseizoen ingemeten door Natuurcentrum Ameland. De nestlocaties van Eider en Lepelaar zijn naderhand toegevoegd aan de BMP-resultaten.

3.2 Interpretatie en verwerking van de gegevens

In het veld zijn de waarnemingen ingevoerd op een tablet in de app Avimap, waarbij voor iedere waarneming soort, locatie, tijdstip en broedcode zijn vastgelegd, inclusief de door de waarnemer afgelegde route. Na afloop zijn de data doorgestuurd naar de server van Sovon. De waarnemingen zijn automatisch geclusterd, waarbij werd geclusterd volgens de criteria uit Vergeer *et al.* (2023). Automatisch clusteren gaat in veel gevallen goed, maar resultaten moeten goed worden gecontroleerd, vooral vanwege fouten of slordigheden bij invoer in het veld. De database is zorgvuldig gecontroleerd op onzuiverheden.

3.3 Weers- en andere omstandigheden

Het weer is van invloed op de vogelactiviteit en daardoor medebepalend voor de effectiviteit van het inventariseren. Slechte weersomstandigheden (regen, windkracht >4 Bft) kunnen leiden tot een lagere trefkans en op deze dagen is niet gekarteerd. In figuur 3 zijn de weersvariabelen per maand weergegeven in het broedseizoen 2024 aan de hand van gegevens van het dichtstbijzijnde KNMI-station, locatie Hoorn – Terschelling.

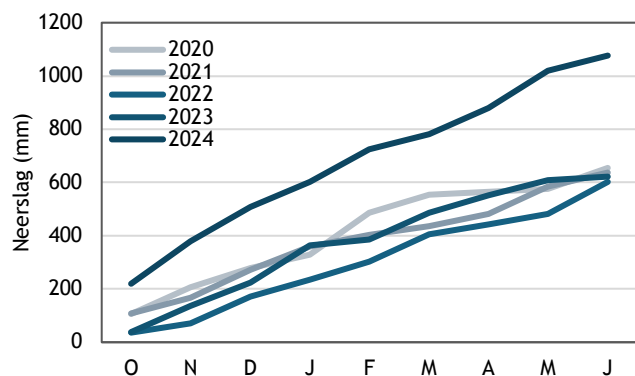
De winter van 2024 was zeer zacht, nat en somber. Op enkele korte periodes in december en januari na, bleef de temperatuur boven nul. Het is daarom niet aanneemelijk dat het winterweer in 2024 heeft geleid tot sterfte onder vorstgevoelige vogelsoorten. Het jaar 2024 onderscheidde zich vooral van de voorgaande jaren door de vele neerslag. In figuur 2 staat de cumulatieve hoeveelheid per maand, te beginnen in oktober van het voorgaande jaar in 2020-2024. Daarbij is duidelijk

dat de omstandigheden voorafgaande en tijdens het broedseizoen van 2024 niet alleen van meet af aan nat waren, maar dat ook bleven. Hogere waterstanden in natuurgebieden leidden tot andere mogelijkheden, en daardoor een andere mogelijke verspreiding van watervogels.

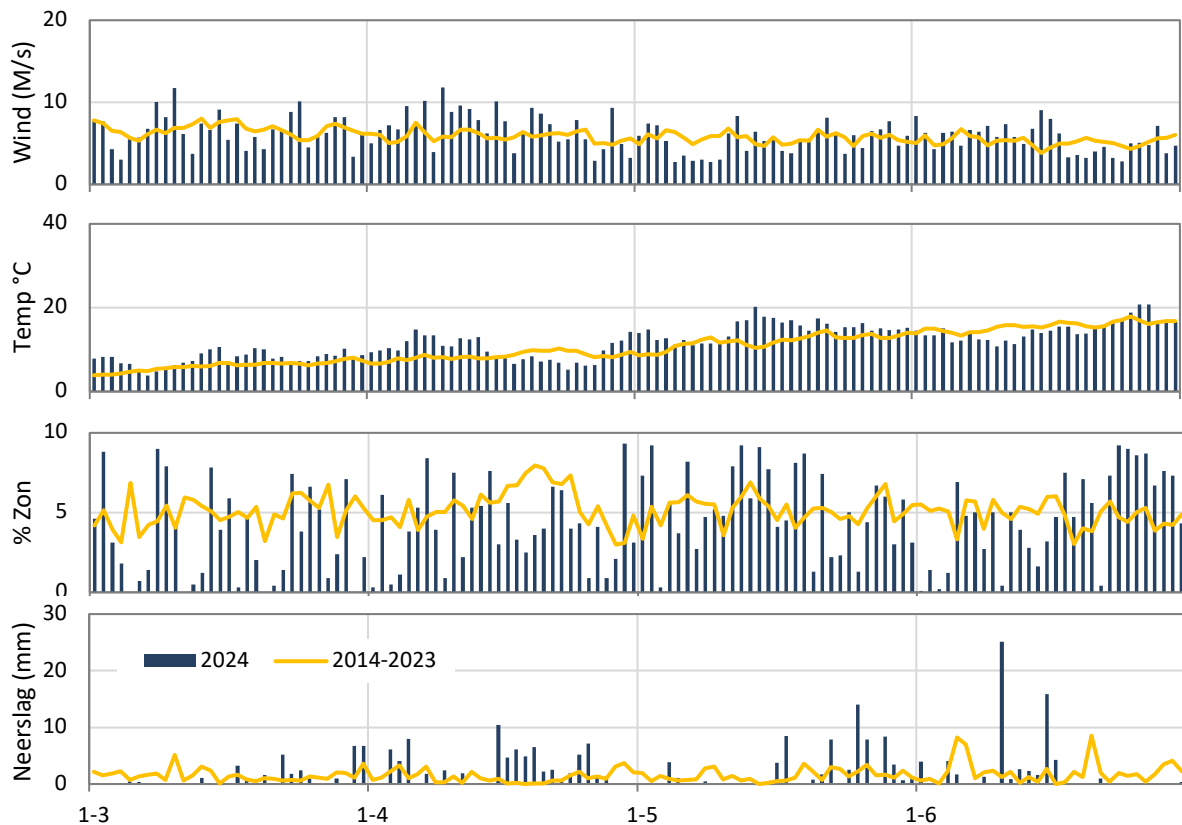
Van de vogelgriep, die in 2023 serieuze invloed had op aantallen van sommige soorten broedvogels, was in 2024 niet zo veel meer te merken. Met name bij langlevende soorten met een trage reproductie, is het echter waarschijnlijk dat de stand in 2024 is beïnvloed door sterfte in eerdere jaren.

Op Ameland was sprake van extreem natte omstandigheden, met name merkbaar in de duinvalleien. De weersomstandigheden voor inventarisatie waren in 2024 ook bepaald niet gunstig. Met name in april regende en waaide het veel, waardoor er weinig dagen met optimale inventarisatie-omstandigheden overbleven (figuur 3). De relatief koude en natte periode in de loop van april kan er bovendien toe hebben geleid dat een deel van de broedvogels trek naar broedgebieden uitstelde en zangactiviteit gering was. Dit kan bij sommige soorten een drukkende invloed hebben gehad op de gevonden aantallen. In de overige maanden waren de weersomstandigheden, afgezien van een aantal dagen met neerslag en harde wind in mei en juni, redelijk gunstig voor inventarisatie.

Tijdens springtij en storm kunnen de waterstanden in de Waddenzee dermate hoog worden dat De Hôn een groot deel overstroomd raakt. Daarnaast is door bodemdaling als gevolg van gaswinning voor verschillende soorten broedvogels een verhoogd overstromingsrisico ontstaan (Duijns *et al.* 2024). Hierdoor kunnen door bovengemiddeld hoge waterstanden lagere kwelderdelen al overstroomd. Op in ieder geval 9 april en 11 juni zijn de lagere delen van kwelder De Hôn overstroomd.

Figuur 2. Jaarlijkse cumulatieve neerslagsom per maand in de periode oktober-juni in De Bilt voorafgaand aan en tijdens het broedseizoen (Bron: KNMI).

Figuur 3. Gemiddelde windsnelheid, temperatuur, percentage zonneshijns en hoeveelheid neerslag per dag in 2024 en in de periode 2014-2023 in Hoorn, Terschelling. (Bron: KNMI).

3.4 Foutenmarges

De resultaten uit 2024 worden in dit rapport vergeleken met gegevens uit eerdere jaren. Alhoewel de inventarisatie in 2018 ook door Jelle Postma werd uitgevoerd, zijn er vergeleken met andere jaren verschillen in telintensiteit, en zijn er verschillende tellers actief geweest. Tot en met 2016 werd het hele werkgebied jaarlijks integraal geïnventariseerd door It Fryske Gea, sinds 2017 worden alleen de roofvogels, zeldzame broedvogels en kolonievogels jaarlijks geteld. Over het algemeen lijken de verschillen tussen de jaren 2018/2024 en de overige jaren klein, en als die er zijn ligt er waarschijnlijk een verschil in interpretatie en licht afwijkend gebruik van BMP-criteria ten grondslag. Mochten er vermoedens zijn over belangrijke verschillen qua tellerseffecten dan wordt dat vermeld in de tekst.

Het BMP-proefvlak Spijkerpad wordt sinds 2021 jaarlijks geteld, steeds door dezelfde teller.

De kolonies van Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw zijn in de meeste jaren geteld door gebruik van de opvliegmethode: bepalen van de verhouding tussen beide soorten en schatten van het aantal individuen, en delen door 1,5. Bij deze methode kunnen er snel verschillen optreden tussen tellers. In 2018 werd de methodiek daarom 'gekalibreerd' tussen de Sovon en IFG-teller, waardoor de resultaten in de daaropvolgende jaren beter vergelijkbaar zijn.

Qua methodiek wijkt het tellen van Eider door met een drone nesten in kaart te brengen af van de aanpak in eerdere jaren, waar territoria werden bepaald op basis van parentellingen en waarnemingen van broedverdachte vrouwen en/of (toevallige) nestvondsten. Dit heeft waarschijnlijk geleid tot een vollediger beeld (en hogere aantallen). In tegenstelling tot eerdere jaren zijn de nesten van Lepelaar pas later na het broedseizoen geteld en ingemeten. Er waren toen in zekere mate nesten overgroeid door de vegetatie (en onvindbaar) waardoor het eindresultaat mogelijk aan de lage kant ligt.

4. Resultaten

4.1 Soorten en aantallen

In totaal zijn in het geïnventariseerde gebied 67 soorten vastgesteld als (mogelijke) broedvogel of territoriumhouder. De totale aantallen en dichtheden voor het gehele geïnventariseerde gebied zijn te vinden in tabel 4. De aantallen en dichtheden per proefvlak zijn te vinden in bijlage 1 (tabel 7 t/m 9). Van de aangetroffen soorten staan er veertien op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare soorten (van Kleunen *et al.* 2017): Slobeend, Koekoek, Wulp, Tureluur, Grote Mantelmeeuw, Velduil, Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Spotvogel, Nachtegaal, Tapuit, Gele Kwikstaart, Graspieper en Kneu. Dit betreft één op de vijf van het totale aantal vastgestelde soorten. Hiervan vallen acht soorten in de categorie 'gevoelig', vier soorten staan te boek als 'kwetsbaar' en

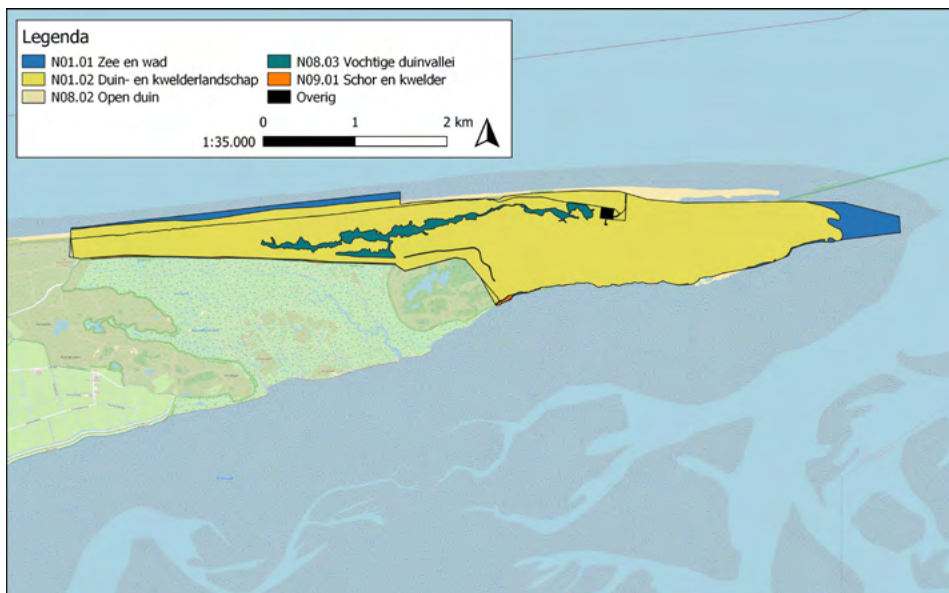
één soort is landelijk 'bedreigd'. De top vijf van meest algemene soorten bestaat uit Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Grauwe Gans, Lepelaar en Eider. Van de zangvogels is Grasmus het algemeenst, gevolgd door Fitis, Graspieper, Winterkoning en Oeverzwaluw.

4.2 SNL-beheertypen

Een overzicht van door It Fryske Gea toegepaste SNL-beheertypen is weergegeven in figuur 4. De daarbinnen vastgestelde kwalificerende soorten staan vermeld in tabel 5. Binnen No1.01 zijn geen eisen aan broedvogels aanwezig, binnen No8.02 Open duin (0,5 ha) en N9.01 Schor of kwelder (3,8 ha) zijn geen kwalificerende soorten vastgesteld.

Tabel 4. Totale aantallen (N) en dichtheden (N/100) van broedvogels op Oost-Ameland. Rode Lijst-vogels (van Kleunen *et al.* 2017): BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig.

Soort	N	N/100 ha	RL	Soort	N	N/100 ha	RL
Grauwe Gans	211	34,8		Veldleeuwerik	13	2,1	GE
Nijlgans	13	2,1		Oeverzwaluw	49	8,1	
Bergeend	66	10,9		Boerenzwaluw	2	0,3	GE
Slobeend	2	0,3	KW	Fitis	76	12,5	
Krakeend	3	0,5		Tjiftjaf	34	5,6	
Wilde Eend	16	2,6		Rietzanger	48	7,9	
Kuifeend	1	0,2		Kleine Karekiet	17	2,8	
Eider	103	17,0		Bosrietzanger	23	3,8	
Fazant	14	2,3		Spotvogel	9	1,5	GE
Koekoek	2	0,3	KW	Sprinkhaanzanger	21	3,5	
Holenduif	36	5,9		Zwartkop	16	2,6	
Houtduif	15	2,5		Tuinfluitier	13	2,1	
Waterhoen	3	0,5		Braamsluiper	27	4,5	
Meerkoet	9	1,5		Grasmus	94	15,5	
Scholekster	92	15,2		Winterkoning	60	9,9	
Kievit	7	1,2		Zanglijster	2	0,3	
Wulp	16	2,6	KW	Merel	27	4,5	
Houtsnip	4	0,7		Roodborst	2	0,3	
Tureluur	9	1,5	GE	Blauwborst	21	3,5	
Stormmeeuw	34	5,6		Nachtegaal	41	6,8	KW
Grote Mantelmeeuw	1	0,2	GE	Roodborsttapuit	14	2,3	
Zilvermeeuw	1693	279,4		Tapuit	12	2,0	BE
Kleine Mantelmeeuw	2385	393,6		Heggenmus	47	7,8	
Aalscholver	5	0,8		Gele Kwikstaart	9	1,5	GE
Lepelaar	176	29,0		Witte Kwikstaart	3	0,5	
Bruine Kiekendief	6	1,0		Graspieper	69	11,4	GE
Buizerd	4	0,7		Vink	3	0,5	
Velduil	1	0,2	EB	Goudvink	1	0,2	
Grote Bonte Specht	1	0,2		Groenling	9	1,5	
Ekster	2	0,3		Kneu	36	5,9	GE
Kauw	23	3,8		Kleine Barmsijs	1	0,2	
Zwarte Kraai	11	1,8		Putter	5	0,8	
Pimpelmees	1	0,2		Rietgors	21	3,5	
Koolmees	13	2,1					

Figuur 4. Overzicht van de door It Fryske Gea toegepaste beheertypen-indeling op Oost-Ameland in 2024.

SNL beheertype	N01.02	N08.03
Omschrijving	Duin & kwelderlandschap	Vochtige duinvallei
Oppervlakte (ha)	531,9	27,8
Bergeend	52	-
Slobeend	1	-
Eider	101	-
Scholekster	84	-
Wulp	15	1
Tureluur	7	2
Lepelaar	176	-
Velduil	1	-
Grote Bonte Specht	1	-
Veldleeuwerik	13	-
Sprinkhaanzanger	21	-
Braamsluiper	27	-
Blauwborst	18	3
Nachtegaal	40	-
Roodborsttapuit	13	-
Tapuit	11	-
Gele Kwikstaart	9	-
Graspieper	65	-
Kneu	35	-
Kleine Barmstijfs	1	-

Tabel 5. In 2024 vastgestelde SNL-soorten in de toegepaste beheertypen op Oost-Ameland. -= geen kwalificerende soort voor dit type.

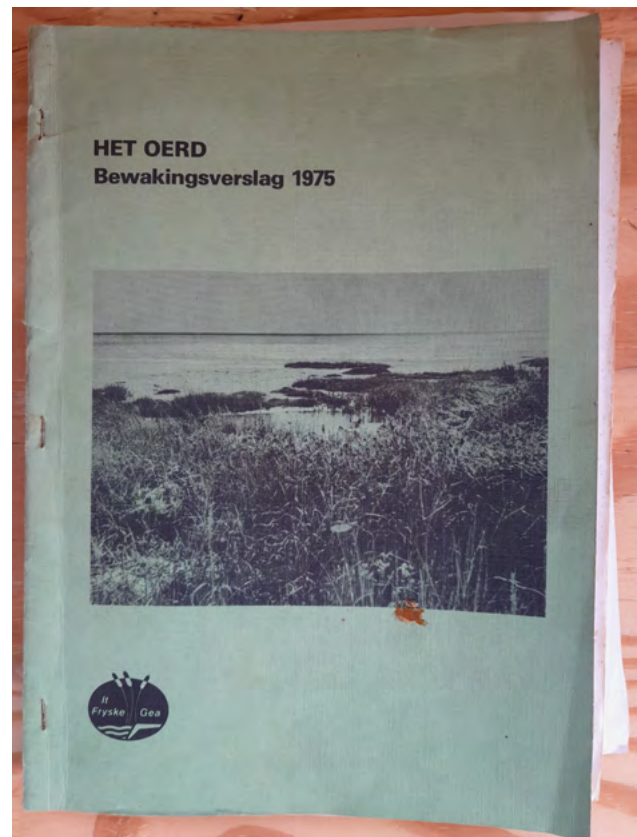
4.3 Aantalsontwikkelingen

In deze paragraaf worden de resultaten uit 2024 kort vergeleken met eerdere jaren. De vergelijking kan steeds bemoeilijkt worden door verschillen in aantallen rondes en waarnemerseffecten (zie paragraaf 3.4). Sinds de jaren '70 vindt er monitoring plaats (zie foto), waarbij er vanaf 1986 gestandaardiseerd wordt geteld volgens de BMP-methode. Het hele gebied is anno 2024 onderverdeeld in drie BMP-proefvlakken: Kooioerdstuifdijkduinen (195 ha), Spijkerpad (53 ha) en Oerderduinen en De Hôn (358 ha). De tabellen met jaarlijkse aantallen staan in bijlage 2.

Kooioerdstuifdijkduinen is van 2012 t/m 2014, 2018 en 2024 volledig geteld op alle soorten (tabel 10). Buiten deze jaren zijn voornamelijk roofvogels, zeldzame broedvogels en kolonievogels geteld. Van Oerd-De Hôn zijn gegevens beschikbaar vanaf 1986, maar in de jaren 2017 en 2019 t/m 2023 zijn alleen roofvogels, zeldzame broedvogels en kolonievogels geteld. In 2021 werd het oorspronkelijke proefvlak Oerd-De Hôn (ongeveer 419 ha zonder aangrenzend wad) opgesplitst in BMP-proefvlakken Spijkerpad, en Oerderduinen en De Hôn. Spijkerpad werd sindsdien jaarlijks geteld op alle soorten. In tabel 11 staan de aantallen uit de jaren vanaf 2012 waarin het gehele oostelijke stuk op alle soorten werd geteld (2012 t/m 2016, 2018 en 2024; ter vergelijking ook de aantallen uit de 'integrale Waddenjaren' 2001 en 2006). Daarnaast staan in tabel 12 de resultaten uit BMP-proefvlak Spijkerpad vanaf 2021. Cijfers die in onderstaande tekst worden aangehaald maar niet in de tabellen staan zijn verder afkomstig uit de BMP-database.

Het aantal vastgestelde aantal van 67 soorten is vergelijkbaar met de 66 soorten tijdens de integrale kartering in 2018 (Jager *et al.* 2018). 'Nieuwe' soorten op deze lijst zijn Kuifeend, Waterhoen, Houtsnip, Aalscholver, Grote Bonte Specht, Roodborst en Goudvink. Aalscholver en Grote Bonte Specht vestigden zich in 2023, Kuifeend en Goudvink zijn dit jaar wel voor het eerst vastgesteld. Houtsnip lijkt al langer aanwezig te zijn als broedvogel maar is waarschijnlijk in de meeste jaren niet voldoende geteld (ontbreken nachtrondes), en Waterhoen en Roodborst werden ook eerder aangehouden. Verdwenen soorten vergeleken met 2018 zijn Soepeend, Wintertaling, Kokmeeuw, Visdief, Grauwe Vliegenvanger en Gekraagde Roodstaart. Bij de meeste van deze soorten geldt dat die in het verleden al steeds met wisselende (lage) aantallen waren. Kokmeeuw was ook in 2023 niet aanwezig.

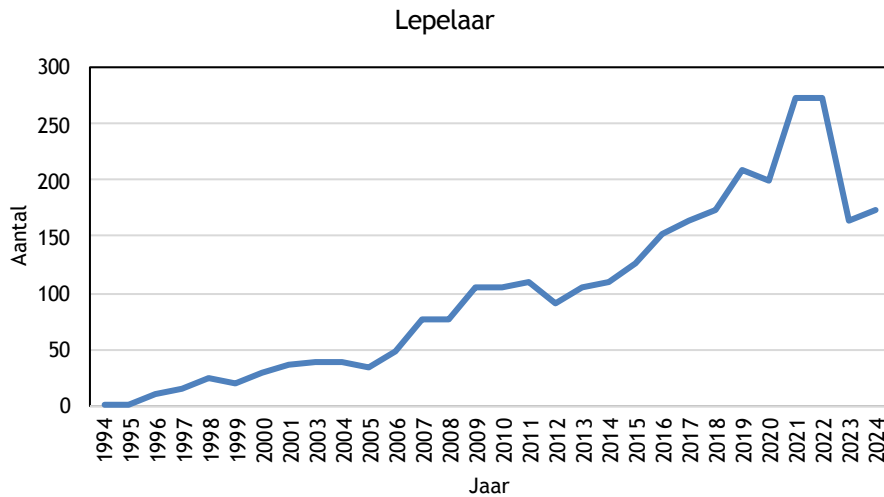
Kuifeend, Waterhoen en Meerkoet lijken te hebben geprofiteerd van de natte omstandigheden in 2024, toch lijkt dit niet op te gaan voor andere soorten watervogels

Voorkant van het Bewakingsverslag 1975, auteurs: Louis Dijkstra, Ultsje G. Hosper en Henk Hut.

als Slobeend, Krakeend en Wilde Eend. Nijlgans verscheen in 2004 en Grauwe Gans in 2009, en namen daarna gestaag toe. Nijlgans is vergeleken met 2018 alleen in Kooioerdstuifdijkduinen toegenomen, maar vooral de verdere toename bij Grauwe Gans springt in het oog. Bergeend had lagere aantallen dan in 2018, en bekeken over de afgelopen tien jaren is er sprake van een gestage afname (figuur 9), welke relatief het sterkst aanwezig is in de Oerderduinen (tabel 10 en 11). Lepelaar vestigde zich in 1994 met 2 paren (Jager *et al.* 2018) en nam daarna jaarlijks toe, in 2023 en 2024 is het aantal echter fors teruggelopen naar 164-173 paren (figuur 5).

Bruine Kiekendief was in 2018 in aantal afgenomen vergeleken met de jaren daarvoor, in 2024 is het aantal ongeveer gelijk, ook het aantal territoria van Buizerd is vrijwel gelijk gebleven. De Havik verscheen in 2008 als nieuwe broedvogel, en bleef daarna jaarlijks aanwezig tot en met 2016, met een maximum van 2 territoria in 2013 en 2014. Alleen in 2021 was er nog een territorium maar nu is de soort verdwenen. Net als in 2018 kon er van Velduil nog een territorium worden vastgesteld op De Hôn (tegenover drie tot vier territoria in de jaren 2012-2014).

Figuur 5. Ontwikkeling van Lepelaar op De Hôn vanaf 1994.

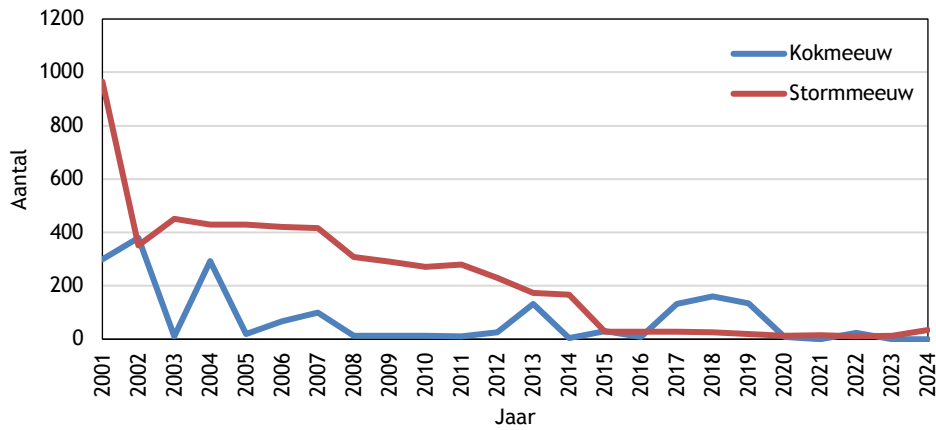
Opvallend is de afname van Fazant ten opzichte met 2018, onduidelijk is of hier sprake is van een trend. Na eerdere afname is het aantal Scholeksters in 2024 op gelijke hoogte gebleven met 2018, de aantallen Wulp zijn de laatste tien jaren wel duidelijk afgenomen. Kievit en Tureluur zijn in Kooioerdstuifdijkuinen afgenomen vergeleken met 2018. De aantallen van Stormmeeuw en Kokmeeuw zijn door de jaren heen beide sterk afgenomen (figuur 6). Stormmeeuw handhaaft zich nog met een kleine kolonie van zo'n 30 paar op het strand aan de uiterste noordoostkant van De Hôn. Kokmeeuw was in afwisselende aantallen aanwezig op de lagere delen van De Hôn, maar was in 2023 en 2024 niet aanwezig. De aantallen van Kleine Mantelmeeuw en Zilvermeeuw zijn vergelijkbaar met 2018 (Zilvermeeuw kwam zelfs op exact hetzelfde aantal uit), maar gekeken naar de langere periode is er sprake van een duidelijke afname (figuur 7). Grote Mantelmeeuw broedt vanaf 2009 jaarlijks op De Hôn, met in 2019 t/m 2022 twee territoria, in 2023 en 2024 was er weer één broedpaar. Visdief broedde de laatste decennia met tot enkele tientallen paren op De Hôn (figuur 8), met uitzonderingen zoals 305 paren in 2002. Vanaf 2014 waren er hooguit enkele paren, van 2021 t/m 2023 was er een opleving, en in 2024 ontbrak de soort.

Een deel van de zangvogelsoorten laat vanaf 2001 jaarlijks fluctuerende aantallen zien zonder een duidelijke trend. In 2024 was er een toename bij Oeverzwaluw, Rietzanger, Kleine Karekiet, Bosrietzanger, Sprinkhaanzanger, Merel, Heggenmus en Gele Kwikstaart. Bij Oeverzwaluw is er een duidelijke trend dat er steeds meer in de duinen van de zeeoep wordt gebroed (ook op andere delen van Ameland). Op de kwelder is Gele Kwikstaart toegenomen van twee territoria in 2014 naar 9 territoria in 2024. Het aantal broedparen van Ekster is gehalveerd vergeleken met 2018 en ook op de langere termijn is er sprake van afname. Kauw is sterk

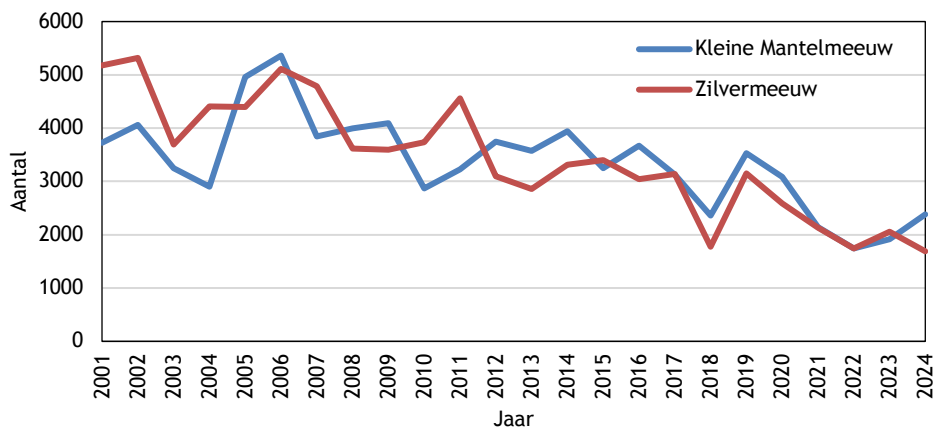
afgenomen, van bijvoorbeeld zo'n 140 tot 180 paren rond 2012-2023 naar 91 in 2018 tot slechts 23 paren in 2024. Ook andere holenbroeders namen af: Holenduif had vergeleken met 2018 afname van 47 naar 36 paren, en Tapuit nam af van 25 paren in 2018 naar 12 in 2024. De ontwikkeling van deze drie soorten, en Bergeend, staat in figuur 9. Opvallend is dat de afname van deze drie soorten, en ook bij Bergeend, het sterkst aanwezig lijkt te zijn in de Oerderduinen (tabel 10 en 11). Blauwborst, Roodborsttapuit, Witte Kwikstaart en Graspieper zijn ook in aantal afgenomen vergeleken met 2018. Als gekeken wordt naar de langere termijn dan was er in 2018 een piekjaar voor Blauwborst. De aantallen van de andere drie soorten liggen wel een stuk lager dan in de 2015-2018.

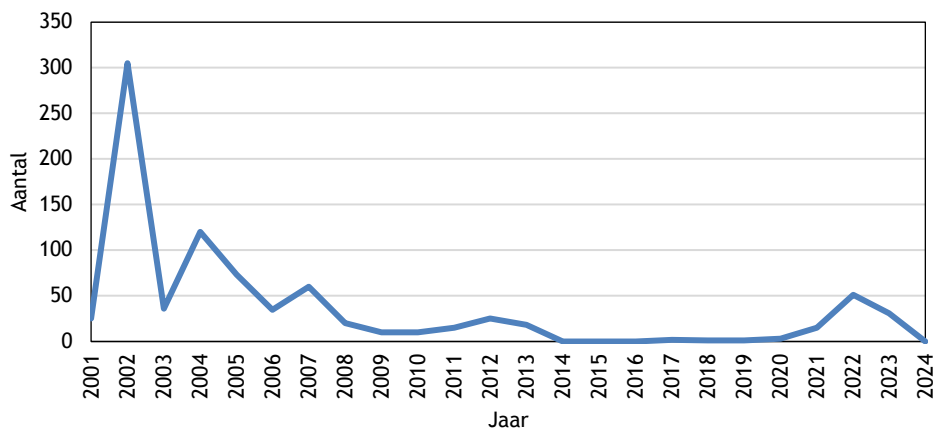
Oeverzwaluw kolonie aan het Noordzeestrand op De Hôn, 17 juni 2024, Jelle Postma.

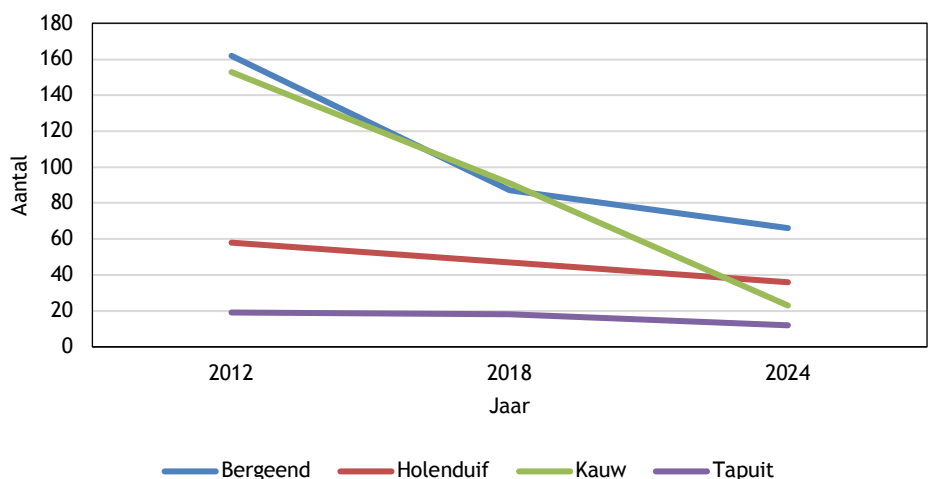
Figuur 6. Ontwikkeling van Kokmeeuw en Stormmeeuw op Oost-Ameland vanaf 2001.

Figuur 7. Ontwikkeling van Kleine Mantelmeeuw en Zilvermeeuw op Oost-Ameland vanaf 2001.

Figuur 8. Ontwikkeling van Visdief op De Hôn vanaf 2001.

Figuur 9. Ontwikkeling van in konijnenholen broedende soorten in de jaren 2012, 2018 en 2024 op Oost-Ameland.

4.4 Soortbesprekingen

Hieronder volgen een aantal soortbesprekingen met informatie die niet is af te leiden uit de tabellen en verspreidingskaarten. Trendinformatie en algemene soortinformatie is afkomstig van de Sovon-website of database tenzij anders aangegeven.

Grauwe Gans, n=211

Grauwe Ganzen zijn geteld door tijdens de eerste ronde alle broedindicerende waarnemingen, en daarnaast ook alle paren in broedbiotoop te noteren. Op Oost-Ameland werd het eerste territorium in 2009 vastgeteld, pas na 2016 namen de aantallen hier sterk toe. Deze trend is ook elders op Ameland aanwezig, welke relatief laat op gang kwam in vergelijking met de rest van Nederland.

Eider, n=103

Een gebrek aan territoriaal gedrag, een ontbrekende paarband en een verscholen broedwijze maken de soort lastig te karteren. In het kader van onderzoek naar bodemdaling werd op 29 april en 8 mei door Natuurcentrum Ameland en Brandhof Natuur & Platteland met een drone gevlogen. Op basis van de beelden konden 95 nesten worden vastgesteld, dit aantal is gebruikt als aantal voor het BMP-proefvlak Oerderduinen en De Hôn (aangevuld met twee nesten buiten deze telling). In de Kooioerdstuifdijkduinen en Spijkerpad zijn individuen, paren en nestindicatieve waarnemingen meegeteld. Om een aantal voor geheel Ameland te bepalen zijn er daarnaast langs de gehele zuidrand van Ameland (verdeeld over vier telgebieden: Veerdam Nes-Ameland Gat, Veerdam Nes-Kooigrië, Neerlandsreid & De Hôn) in 2024 (en een aantal eerdere jaren) zogenaamde gedifferentieerde tellingen en vrouwentellingen gedaan (zie box).

Deze tellingen vonden in 2024 plaats op 2 en 4 april, 18 april en 5 en 9 mei (zie tabel 6). Daarnaast werd op 28 en 29 juni nog een jongentelling gehouden. Omdat op basis van de berekeningen voor het gehele eiland de uitkomst van de vrouwentelling het meest realistisch lijkt, is het totale aantal voor Ameland hier op berekend. Op 2 april was het aantal vrouwen nog een stuk lager dan op 18 april, wat aangeeft dat er toen nog een groot deel van de populatie elders was. Alhoewel er waarschijnlijk een langerekt broedseizoen was met nog nesten in juni, wordt er vanuit gegaan dat het gros van de vrouwen in begin mei op het nest zat. Met het verschil tussen 18 april en 5/9 mei komt het totale aantal voor geheel Ameland op minimaal 484 vrouwen. Aangezien dit een minimum aantal zou zijn, en er altijd spreiding is in de start van de eileg, zal het uiteindelijke aantal waarschijnlijk hoger liggen. Het maximum aan vrouwen was aanwezig op 18 april,

met 932 exemplaren. Dit aantal is echter te hoog omdat deze vrouwen waarschijnlijk niet allemaal in staat waren om in 2024 te broeden. Om uiteindelijk tot een 'zo realistisch mogelijke' schatting te komen voor rekenaantal van broedende vrouwen is vervolgens het gemiddelde van deze telling (dus een maximum met 932) en het verschil tussen de tweede en derde telling (een minimum met 484) genomen. De uitkomst hiervan is 708, en dit is het rekenaantal voor trendberekeningen voor geheel Ameland. Als alleen naar het aantal langs De Hôn wordt gekeken dan komt het totaal op minimaal 176 mogelijk broedende vrouwen op basis van het verschil tussen 18 april en 5/9 mei. Een deel van deze vrouwen zal kunnen broeden op De Hôn, in de Oerderduinen en Kooioerdstuifdijkduinen, maar een ander deel ook verderop in aangrenzende gebieden als de Kooiduinen, Neerlandsreid en Vennootsoerd. Met 714 jongen aanwezig langs de gehele Amelandse Waddenkust op 28 en 29 juni is het broedsucces dan circa 1 jong per broedende vrouw.

Gedifferentieerde tellingen en vrouwentellingen bij Eider (van Manen 2024):

De 'gedifferentieerde telling' is gericht op het aantal vrouwen dat tijdens de tellingen op het nest zit en er wordt uitgegaan van een 1:1 sex-ratio in de populatie. Tijdens hoogwater, wanneer vrijwel alle Eiders uitrusten net boven de hoogwaterlijn, worden adulte mannen, vrouwen en onvolwassen mannen geteld in het gehele gebied. Hierbij wordt bij voorkeur een heel eiland simultaan door enkele waarnemers of door inzet van een vliegtuig (luchtfoto's) in enkele uren geteld. Deze telling wordt tweemaal in het broedseizoen uitgevoerd, rond 1 mei en rond 20 mei. Het aantal broedende vrouwen wordt daarbij berekend door het aantal vrouwen af te trekken van het totaal van de mannen (adult én subadult). De uitkomst van deze som is het aantal ontbrekende vrouwen, waarvan wordt aangenomen dat ze op het nest zitten.

Nu is het vrij onwaarschijnlijk dat zich in de populatie evenveel mannen als vrouwen bevinden en dat daar in de loop van de tijd geen veranderingen in plaatsvinden. Om dat te ondervangen is de 'vrouwentelling' ontwikkeld. Deze telling gaat er vanuit dat het aantal broedende vrouwen kan worden berekend door het verschil te nemen tussen het maximale aantal (meestal rond 1 april) te verminderen met het minimale aantal (meestal rond 1 mei) vogels tijdens de (simultane) hoogwatertelling. Om jaarlijkse verschillen in timing van de eileg op te vangen, wordt aangeraden om in totaal vier tellingen uit te voeren.

Bezoek	Gebied	man	onv man	vrouw	jongen
2/4 april	De Hôn	453	2	155	
2/4 april	Nieuwlandsreid	233	3	135	
2/4 april	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)	499	38	300	
2/4 april	Veerdam Nes-begin Kooigrië	151	7	108	
	Totaal aantal geheel Ameland	1336	50	698	
18 april	De Hôn	529	6	300	
18 april	Nieuwlandsreid	363	4	223	
18 april	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)	597	70	343	
18 april	Veerdam Nes-begin Kooigrië	84	10	66	
	Totaal aantal geheel Ameland	1573	90	932	
5/9 mei	De Hôn	391	4	124	
5/9 mei	Nieuwlandsreid	312	3	92	
5/9 mei	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)	548	65	197	
5/9 mei	Veerdam Nes-begin Kooigrië	50	10	35	
	Totaal aantal geheel Ameland	1301	82	448	
28/29 juni	De Hôn				298
28/29 juni	Nieuwlandsreid				142
28/29 juni	Veerdam Nes-Amelandergat (paal 2)				274
28/29 juni	Veerdam Nes-begin Kooigrië				0
	Totaal aantal geheel Ameland				714

Tabel 6. Uitkomsten gedifferentieerde tellingen, vrouwentellingen en jongentellingen in vier verschillende deelgebieden langs de Amelandse Waddenkust in 2024.

Aalscholver, n=5

Tijdens het bezoek op 9 mei werden vijf nesten gevonden, deels met eieren. Op 28 mei lagen hier drie nesten met elk vier eieren, en één nest met twee pas uitgekomen jongen en twee eieren. Dit was het enige nest dat overbleef met op 18 juni en 30 juni één jong, welke waarschijnlijk ook succesvol is uitgevlogen. Deze kleine kolonie vestigde zich in 2023 met tevens vijf nesten.

Tweede slenk op De Hôn met op de voorgrond nesten van Aalscholver, 28 mei 2024, Jelle Postma.

Bruine Kiekendief, n=6

Buiten de inventarisatierondes zijn nesten gezocht door Arjan Verbiest. Langs de Kooioerdsduifdijk zijn op 20 juni vier jongen geringd, in proefvlak Spijkerpad waren in een nest op 20 juni twee jongen aanwezig (waarvan één werd geringd) en daarnaast lagen er twee niet uitgekomen eieren. In de Oerderduinen zijn vier nesten gevonden (een nest gevonden op 16 mei met vier eieren, een nest met vijf eieren op 9 mei en op 29 juni één jong, een nest op 1 juni met drie jongen, en een nest op 5 juni met vijf jongen).

Buizerd, n=4

Er zijn twee nesten gevonden, waarvan een nest ten westen van het Meindertspad in de Kooioerdsduifdijkduinen met op 17 mei twee jongen en één ei en nest langs het fietspad in BMP-proefvlak Spijkerpad waar op 20 juni twee jongen zijn geringd. Daarnaast was in de Kooioerdsduifdijkduinen een locatie waar geen nest werd gevonden maar wel fel werd gealarmeerd. In de Oerderduinen is waarschijnlijk een nest mislukt. Op de plek waar in voorgaande jaren een nest aanwezig was was in het begin van het seizoen hier een paar aanwezig maar bleef er uiteindelijk één individu over.

Velduil, n=1

Alhoewel er geen bewijs is voor een broedgeval, wordt het territorium opgevoerd op basis van een aantal waarnemingen van een individu. Op de grens van de Oerderduinen en de westkant van De Hôn werd 'toevallig' een Velduil opgeschrikt op 9 mei en 28 mei. Aanvullend werd rond deze plek door Justin Jansen een jagend exemplaar gezien op 8 juli.

Tapuit, n=12

De Tapuit beleefde in 2024 een opvallend mager jaar. De meeste territoria (6) zijn zoals in alle jaren aanwezig in de door Konijn begraasde duintjes aan weerszijden van het Meindertspad in de Kooioerdstuifdijkduinen.

Goudvink, n=1

De Goudvink is nieuw als (mogelijke) broedvogel op Oost-Ameland. Het territorium is vastgesteld op basis van een enkele waarneming van een roepende vogel op 29 juni langs het Spijkerpad (grens Kooioerdstuifdijkduinen en Spijkerpad). De vestiging past goed in de toename die op West-Ameland werd vastgesteld, met een toename van twee territoria in 2018 naar vier in 2024 (Postma 2025).

Kleine Barmsijs, n=1

Van deze soort werd op 10 mei een individu in broedbiotoop waargenomen in de Kooioerdstuifdijkduinen, welke niet voldeed aan de criteria voor een territorium. In BMP-proefvlak Spijkerpad was op 28 mei en 18 juni een zingend exemplaar aanwezig, wat het enige territorium vormde. In 2018 waren in dit gebied twee territoria aanwezig. De Waddeneilanden herbergen vanaf eind jaren negentig zo'n 90% van de Nederlandse populatie, en ook hier wordt de soort steeds zeldzamer. De laatste schatting van de landelijke populatie stamt alweer uit de jaren 2018-2020 en bedraagt 50 tot 100 territoria.

Biotoop van Tapuit in de Kooioerdstuifdijkduinen, 17 juni 2024, Jelle Postma.

5. Evaluatie

In de gebieden van It Fryske Gea op Oost-Ameland wisselen droge duinen, natte duinvalleien, kwelder en strand zich af, en vormen daarmee een belangrijk broedbiotoop voor verschillende soorten (Wadden) broedvogels. Kleine Mantelmeeuw en Zilvermeeuw zijn het talrijkst dankzij de kolonies van deze soorten. Daarnaast is het gebied belangrijk voor soorten als Bergeend, Eider, Holenduif, Scholekster, Wulp, Lepelaar en Graspieper, en ook voor zeldzamere soorten als Velduil, Tapuit en Kleine Barmsijs. In de struwelen en bosschages is er een rijke zangvogelbevolking aanwezig met relatief hoge dichtheden van Rietzanger, Braamsluiper, Grasmus, Nachtegaal, Heggenmus en Kneu.

De holenbroeders Bergeend, Holenduif, Kauw en Tapuit vertonen afname, met name in de Oerderduinen. Hier ligt een relatie met de afname van het Konijn als gevolg van virusziektes voor de hand. Zowel voor de broedgelegenheid van deze soorten, voor het korthouden van de duinvegetatie, en als voedselbron voor roofvogels zou het gunstig zijn als de konijnenstand weer aantrekt.

Een andere bedreiging voor het gebied wordt gevormd door de bodemdaling, onder de oostpunt van Ameland is door gaswinning in de loop der tijd een bodemdalingsschotel ontstaan. Hierdoor kunnen de broedkolonies op de kwelder vaker geconfronteerd worden met overstromingen. Uit een recente analyse (Duijns *et al.* 2024) blijkt onder andere dat voor een aantal kweldersoorten de huidige overstromingskans groter is geworden of gelijk is gebleven, dan wanneer er geen gaswinning had plaatsgevonden. Dit geldt bijvoorbeeld voor Kokmeeuw, waarvan niet in alle jaren meer kolonies aanwezig zijn op De Hôn en bovendien in kleinere aantallen. De Lepelaar is er minder gevoelig voor aangezien die voornamelijk op de hogere kwelderdelen is gaan broeden.

Locatie van het wandelpad langs de Oerderduinen, welke verplaatst moest worden als gevolg van kustafslag, 18 april 2024, Jelle Postma.

6. Literatuur

Duijns, S., Oosterbeek, K., Krol, J., van Duin, W., Deuzeman, S., Postma, J. & Kampichler, C. 2024. Onderzoek naar de relatie tussen bodemdaling en kans op overstroming van kwelderbroedvogels op Ameland. Sovon-rapport 2023/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Jager K., Postma J. & Scholten S. 2018. Broedvogels in natuurreservaten van It Fryske Gea in 2018. Sovon-rapport 2018/73. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

van Kleunen A., Foppen R. & van Turnhout C. 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Kleefstra R. 2001. Broedvogels van 't Oerd en De Hôn in 2001. SOVON-inventarisatierapport 2001/05. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

van Manen W. 2024. Handreiking gebiedskarteringen broedvogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Postma J. 2025. Broedvogels van de terreinen van Staatsbosbeheer op Ameland in 2024. Sovon-rapport 2025/027. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Scholten S. & Gal M. 2025. Broedvogels van Terschelling in 2024. Sovon-rapport 2025/28. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen

Versluys M., Engelmoer H., Blok D. & van der Wal R. 1997. Vogels van Ameland. Friese Pers Boekerij, Leeuwarden.

Ondanks het zeer natte voorjaar waren de natte duinvalleien, zoals in de Kooioerdstuifdijkduinen, eind juni vrijwel geheel opgedroogd, 29 juni 2024, Jelle Postma.

Bijlage 1. Aantallen en dichtheden per BMP-proefvlak in 2024

Tabel 7. Aantallen (N) en dichtheden (N/100) van broedvogels in 2024 in BMP-proefvlak Kooioerdstuifdijkduinen. Rode Lijst-vogels (van Kleunen et al. 2017): BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig.

Soort	N	N/100 ha	RL
Grauwe Gans	59	30,3	
Nijlgans	7	3,6	
Bergeend	31	15,9	
Slobeend	1	0,5	KW
Krakeend	2	1,0	
Wilde Eend	10	5,1	
Kuifeend	1	0,5	
Eider	6	3,1	
Fazant	7	3,6	
Koekoek	2	1,0	KW
Holenduif	26	13,3	
Houtduif	5	2,6	
Meerkoet	7	3,6	
Scholekster	8	4,1	
Kievit	3	1,5	
Wulp	7	3,6	KW
Tureluur	1	0,5	GE
Stormmeeuw	4	1,0	
Zilvermeeuw	587	2,1	
Kleine Mantelmeeuw	369	2,1	
Bruine Kiekendief	1	0,5	
Buizerd	2	1,0	
Kauw	20	10,3	
Zwarte Kraai	5	2,6	
Koolmees	5	2,6	
Veldleeuwerik	3	1,5	GE
Oeverzwaluw	31	3,6	
Fitis	18	9,2	
Tjiftjaf	7	3,6	
Rietzanger	19	9,8	
Kleine Karekiet	6	3,1	
Bosrietzanger	14	7,2	
Spotvogel	3	1,5	GE
Sprinkhaanzanger	10	5,1	
Zwartkop	2	1,0	
Tuinfluitier	2	1,0	
Braamsluiper	8	4,1	
Grasmus	33	16,9	
Winterkoning	18	9,2	
Merel	11	5,6	
Blauwborst	5	2,6	
Nachtegaal	7	3,6	KW
Roodborsttapuit	7	3,6	
Tapuit	10	5,1	BE
Heggenmus	21	10,8	
Witte Kwikstaart	1	0,5	
Graspieper	24	12,3	GE
Goudvink	1	0,5	
Groenling	4	2,1	
Kneu	21	10,8	GE
Putter	4	2,1	
Rietgors	7	3,6	

Tabel 8. Aantallen (N) en dichtheden (N/100) van broedvogels in 2024 in BMP-proefvlak Oerderduinen en De Hôn. Rode Lijst-vogels (van Kleunen et al. 2017): BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig.

Soort	N	N/100 ha	RL
Grauwe Gans	129	36,0	
Nijlgans	5	1,4	
Bergeend	27	7,5	
Krakeend	1	0,3	
Wilde Eend	6	1,7	
Eider	97	27,1	
Fazant	6	1,7	
Holenduif	9	2,5	
Houtduif	10	2,8	
Waterhoen	2	0,6	
Meerkoet	2	0,6	
Scholekster	83	23,2	
Kievit	2	0,6	
Wulp	7	2,0	KW
Houtsnip	2	0,6	
Tureluur	7	2,0	GE
Stormmeeuw	29	2,2	
Grote Mantelmeeuw	1	0,3	GE
Zilvermeeuw	1006	5,0	
Kleine Mantelmeeuw	1815	5,0	
Aalscholver	5	0,3	
Lepelaar	176	49,1	
Bruine Kiekendief	4	1,1	
Buizerd	1	0,3	
Velduil	1	0,3	EB
Ekster	2	0,6	
Kauw	1	0,3	
Zwarte Kraai	5	1,4	
Koolmees	4	1,1	
Veldleeuwerik	10	2,8	GE
Oeverzwaluw	11	0,6	
Boerenzwaluw	2	0,6	GE
Fitis	36	10,1	
Tjiftjaf	19	5,3	
Rietzanger	16	4,5	
Kleine Karekiet	9	2,5	
Bosrietzanger	9	2,5	
Spotvogel	4	1,1	GE
Sprinkhaanzanger	8	2,2	
Zwartkop	11	3,1	
Tuinfluitier	7	2,0	
Braamsluiper	14	3,9	
Grasmus	47	13,1	
Winterkoning	26	7,3	
Zanglijster	1	0,3	
Merel	11	3,1	
Blauwborst	9	2,5	
Nachtegaal	26	7,3	KW
Roodborsttapuit	4	1,1	
Tapuit	1	0,3	BE
Heggenmus	21	5,9	
Gele Kwikstaart	9	2,5	GE
Witte Kwikstaart	2	0,6	
Graspieper	41	11,4	GE
Vink	2	0,6	
Groenling	4	1,1	
Kneu	11	3,1	GE
Rietgors	11	3,1	

Tabel 9. Aantallen (N) en dichtheden (N/100) van broedvogels in 2024 in BMP-proefvlak Spijkerpad. Rode Lijstvogels (van Kleunen et al. 2017): BE = bedreigd, KW = kwetsbaar, GE = gevoelig.

Soort	N	N/100 ha	RL
Grauwe Gans	23	43,1	
Nijlgans	1	1,9	
Bergeend	8	15,0	
Slobeend	1	1,9	KW
Fazant	1	1,9	
Holenduif	1	1,9	
Waterhoen	1	1,9	
Scholekster	1	1,9	
Kievit	2	3,8	
Wulp	2	3,8	KW
Houtsnip	2	3,8	
Tureluur	1	1,9	GE
Stormmeeuw	1	1,9	
Zilvermeeuw	100	5,6	
Kleine Mantelmeeuw	201	3,8	
Bruine Kiekendief	1	1,9	
Buizerd	1	1,9	
Grote Bonte Specht	1	1,9	
Kauw	2	3,8	
Zwarte Kraai	1	1,9	
Pimpelmees	1	1,9	
Koolmees	4	7,5	
Oeverwaluw	7	13,1	
Fitis	22	41,2	
Tjiftjaf	8	15,0	
Rietzanger	13	24,4	
Kleine Karekiet	2	3,8	
Spotvogel	2	3,8	GE
Sprinkhaanzanger	3	5,6	
Zwartkop	3	5,6	
Tuinfluitier	4	7,5	
Braamsluiper	5	9,4	
Grasmus	14	26,2	
Winterkoning	16	30,0	
Zanglijster	1	1,9	
Merel	5	9,4	
Roodborst	2	3,8	
Blauwborst	7	13,1	
Nachtegaal	8	15,0	KW
Roodborsttapuit	3	5,6	
Tapuit	1	1,9	BE
Heggenmus	5	9,4	
Graspieper	4	7,5	GE
Vink	1	1,9	
Groenling	1	1,9	
Kneu	4	7,5	GE
Kleine Barmsijs	1	1,9	
Putter	1	1,9	
Rietgors	3	5,6	

Bijlage 2. Aantalsontwikkelingen

Tabel 10. Vastgestelde soorten en aantallen broedvogels in de Kooierdstuifdijkduinen in de jaren 2012, 2018 t/m 2014, 2018 en 2024. In deze jaren is het gebied volledig geteld op alle soorten.

Soort	2012	2013	2014	2018	2024	Soort	2012	2013	2014	2018	2024
Brandgans	0	1	0	0	0	Koolmees	6	5	5	7	5
Grauwe Gans	3	7	8	7	59	Veldleeuwerik	0	0	0	0	3
Nijlgans	2	1	1	3	7	Oeverzwaluw	0	0	0	6	31
Bergeend	58	60	48	35	31	Fitis	21	25	23	18	18
Slobeend	2	2	2	2	1	Tjiftjaf	2	3	6	8	7
Krakeend	3	2	2	4	2	Rietzanger	7	8	12	9	19
Wilde Eend	6	25	30	6	10	Kleine Karekiet	2	1	1	5	6
Soepeend	2	2	2	0	0	Bosrietzanger	3	5	4	8	14
Wintertaling	0	0	0	1	0	Spotvogel	3	4	2	4	3
Kuifeend	0	0	0	0	1	Sprinkhaanzanger	5	3	5	6	10
Eider	8	11	11	2	6	Zwartkop	4	3	2	1	2
Fazant	6	8	8	6	7	Tuinfluit	3	4	3	1	2
Koekoek	0	2	2	2	2	Braamsluiper	6	7	10	8	8
Holenduif	30	23	18	28	26	Grasmus	40	32	40	38	33
Houtduif	14	13	10	5	5	Winterkoning	20	7	15	24	18
Meerkoet	0	0	2	4	7	Zanglijster	0	1	0	2	0
Scholekster	18	20	19	7	8	Merel	3	3	1	4	11
Kievit	8	7	6	6	3	Grauwe Vliegenvanger	2	1	0	1	0
Wulp	11	9	10	7	7	Blauwborst	0	1	1	9	5
Tureluur	2	0	1	5	1	Nachtegaal	5	4	9	4	7
Stormmeeuw	0	0	0	1	4	Roodborsttapuit	4	4	5	16	7
Zilvermeeuw	463	404	698	425	587	Tapuit	12	11	10	18	10
Kleine Mantelmeeuw	297	252	198	324	369	Heggenmus	3	4	6	10	21
Bruine Kiekendief	1	2	1	2	1	Witte Kwikstaart	3	4	4	5	1
Buizerd	2	2	2	3	2	Graspieper	40	40	47	40	24
Ransuil	0	1	0	0	0	Goudvink	0	0	0	0	1
Ekster	4	3	2	0	0	Groenling	0	1	0	3	4
Kauw	86	111	89	73	20	Kneu	15	15	16	30	21
Zwarte Kraai	6	6	6	6	5	Putter	0	0	1	1	4
Pimpelmees	0	1	0	0	0	Rietgors	8	7	5	8	7

Tabel 11. Vastgestelde soorten en aantallen broedvogels in Oerd en De Hôn (BMP-proefvlakken Spijkerpad en Oerderduinen en De Hôn samen in 2024, daarvoor proefvlak Oerd-De Hôn) in de jaren 2012 t/m 2016, 2018 en 2024. Ter vergelijking staan de aantallen uit de 'integrale Waddenjaren' van 2001 en 2006 ook weergegeven. In deze jaren is het gebied volledig geteld op alle soorten.

Soort	2001	2006	2012	2013	2014	2015	2016	2018	2024
Grauwe Gans	0	0	6	8	13	20	14	89	152
Nijlgans	0	0	4	4	5	6	4	6	6
Bergeend	41	104	104	104	81	84	62	52	35
Slobeend	2	2	0	3	3	2	2	0	1
Krakeend	0	4	2	3	4	5	2	2	1
Wilde Eend	26	36	27	34	40	42	30	15	6
Soepeend	1	0	0	4	0	0	2	1	0
Eider	44	41	46	52	35	44	48	60	97
Fazant	6	13	11	12	18	20	15	15	7
Koekoek	0	2	2	1	2	3	3	1	0
Holenduif	40	30	28	26	15	18	15	19	10
Houtduif	14	19	23	17	16	17	11	7	10
Zomertortel	1	5	0	0	0	0	0	0	0
Waterral	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Waterhoen	1	0	1	0	0	0	0	0	3
Meerkoet	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Scholekster	197	151	109	112	99	100	98	84	84
Kluut	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Kievit	0	2	5	4	4	5	5	4	4
Wulp	16	10	12	12	15	17	14	11	9
Grutto	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Houtsnip	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Tureluur	7	0	5	7	6	9	7	7	8

Soort	2001	2006	2012	2013	2014	2015	2016	2018	2024
Kokmeeuw	300	66	25	133	4	30	8	161	0
Stormmeeuw	936	420	230	174	167	29	28	24	30
Grote Mantelmeeuw	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Zilvermeeuw	5042	4199	2637	2453	2612	2786	2448	1323	1106
Kleine Mantelmeeuw	3683	4490	3454	3324	3750	3036	3412	2022	2016
Grote Stern	2	2	0	2	0	0	0	0	0
Visdief	25	35	25	18	0	0	0	1	0
Noordse Stern	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Aalscholver	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Lepelaar	37	48	90	104	109	127	153	174	176
Havik	0	0	1	2	2	1	1	0	0
Bruine Kiekendief	6	4	9	5	5	7	8	5	5
Blauwe Kiekendief	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Buizerd	1	1	3	2	3	3	3	2	2
Ransuil	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Velduil	1	0	4	3	3	2	2	1	1
Grote Bonte Specht	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ekster	6	11	4	3	3	5	3	4	2
Kauw	102	125	67	71	38	57	42	18	3
Zwarte Kraai	7	12	8	9	9	11	10	7	6
Pimpelmees	0	1	2	4	1	1	2	3	1
Koolmees	1	12	7	6	14	17	14	9	8
Veldleeuwerik	32	7	6	7	6	9	11	19	10
Oeverzwaluw	0	0	0	0	3	18	7	18	18
Boerenzwaluw	0	1	2	1	3	0	0	3	2
Fitis	66	83	61	52	72	53	70	63	58
Tjiftjaf	6	8	15	11	19	17	19	23	27
Rietzanger	16	8	20	18	27	17	23	19	29
Kleine Karekiet	3	0	8	6	5	8	4	9	11
Bosrietzanger	3	3	15	13	10	2	5	6	9
Spotvogel	1	1	5	7	6	9	9	7	6
Sprinkhaanzanger	17	20	10	12	16	12	9	9	11
Zwartkop	2	14	13	12	17	14	17	12	14
Tuinfluit	2	9	13	11	10	6	8	15	11
Braamsluiper	10	19	19	12	26	19	11	17	19
Grasmus	35	61	69	42	80	60	55	76	61
Winterkoning	47	74	64	29	36	44	49	56	42
Zanglijster	6	1	5	2	3	3	5	7	2
Merel	10	10	11	7	9	15	15	12	16
Grauwe Vliegenvanger	0	0	2	1	2	1	2	0	0
Roodborst	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Blauwborst	2	0	6	6	6	11	18	26	16
Nachtegaal	14	35	33	34	25	23	26	33	34
Zwarte Roodstaart	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Gekraagde Roodstaart	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Roodborsttapuit	6	3	9	4	5	12	15	11	7
Tapuit	11	8	7	6	5	8	6	7	2
Heggenmus	4	11	4	4	6	13	16	21	26
Gele Kwikstaart	0	1	0	0	2	3	2	5	9
Witte Kwikstaart	4	3	8	8	7	8	6	6	2
Graspieper	55	38	76	78	91	100	76	90	45
Vink	0	1	2	0	1	1	1	1	3
Roodmus	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Groenling	0	0	5	4	5	7	7	8	5
Kneu	8	3	12	10	14	17	11	15	15
Kleine Barmsijs	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Putter	0	0	0	0	0	1	1	5	1
Rietgors	8	17	22	19	28	24	19	21	14

Tabel 12. Vastgestelde soorten en aantallen broedvogels in BMP-proefvlak Spijkerpad van 2021 t/m 2024.

Soort	2021	2022	2023	2024
Grauwe Gans	11	24	13	23
Nijlgans	1	1	1	1
Bergeend	11	6	5	8
Slobeend	0	0	0	1
Wilde Eend	1	1	1	0
Eider	1	0	0	0
Fazant	2	2	3	1
Koekoek	1	0	0	0
Holenduif	5	4	2	1
Houtduif	2	1	1	0
Waterhoen	0	0	0	1
Meerkoet	1	0	1	0
Scholekster	1	0	0	1
Kievit	1	1	1	2
Wulp	2	2	2	2
Houtsnip	6	0	0	2
Tureluur	0	0	0	1
Stormmeeuw	0	0	0	1
Zilvermeeuw	474	325	336	100
Kleine Mantelmeeuw	53	82	84	201
Bruine Kiekendief	1	2	3	1
Buizerd	1	1	1	1
Grote Bonte Specht	0	0	1	1
Kauw	3	4	5	2
Zwarte Kraai	1	0	0	1
Pimpelmees	0	0	0	1
Koolmees	5	6	2	4
Veldleeuwerik	2	1	1	0
Oeverzwaluw	0	0	0	7
Fitis	33	27	22	22
Tjiftjaf	13	7	10	8
Rietzanger	11	13	13	13
Kleine Karekiet	1	1	1	2
Spotvogel	3	1	0	2
Sprinkhaanzanger	3	4	6	3
Zwartkop	5	3	2	3
Tuinfluit	0	2	4	4
Braamsluiper	5	10	6	5
Grasmus	16	10	15	14
Goudhaan	3	0	0	0
Winterkoning	19	19	16	16
Zanglijster	0	1	4	1
Merel	5	4	5	5
Grauwe Vliegenvanger	1	0	0	0
Roodborst	1	0	0	2
Blauwborst	7	4	5	7
Nachtegaal	9	7	9	8
Roodborsttapuit	3	3	4	3
Tapuit	3	6	5	1
Heggenmus	6	5	8	5
Graspieper	10	4	5	4
Vink	3	1	2	1
Groenling	3	1	1	1
Kneu	7	3	4	4
Kleine Barmsijs	0	0	0	1
Putter	3	1	0	1
Rietgors	5	3	4	3

Bijlage 3 Verspreidingskaarten

Uit deze PDF zijn de stippenkaarten verwijderd. Voor aanvullende gegevens kunt u contact opnemen met Sovon (info@sovon.nl).

In opdracht van:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

